

Δέχομαι γι' ἀπάντησι στὰ ὅσα εἶπα παραπάνου τὰ ἴδια τὰ λόγια τῆς ἀγγελίας: «Τὰ «Ἡλύσια» κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀφιερωμένα ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ ἔργον τῆς ἀνωτέρας λογοτεχνικῆς μεταφράσεως ἀκολουθοῦντα ἐνὰ δρόμον ἰδικόν των δὲν ἔρχονται νὰ προσθέσουν ἐνὰ περιοδικόν εἰς τὰ ἄλλα, νὰ συναγωνισθοῦν ἢ νὰ πολεμήσουν. Τὸ ἔργον των εἶναι καθαρῶς ἀκαδημαϊκόν». Ὡστε δηλαδὴ ἡσυχία ἀπόλυτη, ἡρεμία, ἐπικουρισμός. Μὰ εἶναι τώρα ἐποχὴ νὰ μὴ ἀγωνίζεται κανένας, νὰ μὴ πολεμᾷ; Καὶ τί ἄλλο εἶναι ἡ ζωὴ, παρὰ ἐνὰς ἀτελειωτος πόλεμος; Καὶ δὲ μὰς χρειάζεται παρὰ πολὺ ὁ πνευματικὸς αὐτὸς ἀγὼνας ὡς ποῦ νὰ νικήσῃ ἡ ἀλήθεια; Ἀφοῦ δὲ θέλουν πόλεμον τὰ «Ἡλύσια» τότε πῶς θὰ φιλοξενήσουνε μέσῃ στὰ κατέβητά τους ἰδέες ποῦ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ ἐνὰς ἀδιάκοπος πόλεμος ἀναμεταξύ τους; Ὁ Ἐπίκτητος δὲν πολέμησε ἀρκετὰ τὴν Πλατωνικὴ φιλοσοφία; Ὁ Γκαίτε δὲν πολέμησε τὸν ἐπικουρισμὸν; Ὁ Λεοπάρδης δὲν πολέμησε τὴν Πλατωνικὴν ἰδεολογίαν; Ὁ Ρενάν δὲν εἶναι ἐνὰς πόλεμος ἐλοζώντανος; Ὁ Ἀγουστίνος δὲν πολέμησε μὲ τοὺς πειρασμούς; «Ἐργον ἀκαδημαϊκόν» μ' ἄλλα λόγια, ψυχο, ψυχρό, μάρμαρο. Μοῦ φαίνεται παράξενο πῶς ὁ κ. Νιρβάνης, ἄνθρωπος ποῦ βλέπει γύρω του, μεταχειρίστηκε τὴ λέξη αὐτὴ, ἀφοῦ ἔχη παράδειγμα τῆς ψυχρότητάς της καὶ τῆς ἀψυχίας της τὴν Ἀκαδημία μας μὲ τίς κλειστὲς θύρας.

Τὰ «Ἡλύσια»—λέει ὁ κ. Νιρβάνης— θὰ χρησιμοποιεῖσιν διὰ νὰ δοκιμασθῶν καὶ ἐνισχυθῶν αἱ δυναμειὶ τῆς νεοελληνικῆς γλώσσης, ρευστῆς ἀκόμη καὶ ἐστερημένης τῶν ἔργων ἐκείνων ποῦ δίδουν εἰς τὰς γλώσσας τὴν στερεότητα καὶ τὴν ἐπιβολὴν». Κακόπιστο καὶ ἀδύνατο ἐπιχείρημα γιὰ τὴν ὑποστήριξιν κρυφῆς φιλοδοξίας. Ξέρουμε τίς θεωρίαι τοῦ κ. Νιρβάνη γιὰ τὴν γλῶσσαν. Μὰ δὲ φανταζόμεσθε ποτέ; ὅτι καὶ τόσο θεληματικὰ θάκλεινε τὰ ματιὰ του γιὰ νὰ μὴ βλέπῃ τί γίνεται ἀπάνου στὸ ζήτημ' αὐτό. Πίσω καὶ ἀπ' τὴν ἀρχὴν θὰ δοκιμασθῇ ἡ γλῶσσα μὲ μεταφραστικὰ ἔργον ποῦ δίδουν ἐπιβολήν; Ἄμ' εὐλογημένοι ἄνθρωποι, δὲν ἀκούσατε τὴν ἀλήθειαν ποῦ φωνάζουν «Ἡ Ἰλιάδα» μεταφρασμένη ἀπὸ τὸν Πάλλη, «Ἡ κριτικὴ τοῦ Ἀδολφου Λαγισμοῦ» τοῦ Κέντ «Τὸ Ἡμιονόγραμμα» μεταφρασμένη καὶ αὐτὰ ἀπὸ τὸν ἴδιον. Δὲ σὰς εἶπαν τίποτε; ὅσα μεταφράσματα τυπωθήκαμε μονάχα στὸ «Νουμά», μεταφράσματα ἀπὸ τὸν Πλάτωνα, τὸ Θουκυδίδην, τὸ Σοφοκλῆ, τὸν Εὐριπίδην, ἀπὸ

τοὺς ἀρχαίους Ἑλληνας καὶ Λατίνους ποιητάδες, ἀπὸ τὸ Λουκιανό, τὸ Λόγγον, τὰ Ἰνδικὰ μεταφράσματα τοῦ κ. Κ. Θεοτόκη, καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ φιλολογικὰ; Καὶ ἐν δὲ φτάνουν αὐτὰ, δὲν ὑπάρχουν τόσες πρωτότυπες ἐπιστημονικῆς ἐργασίας ὡς τὸ Ψυχάρη, ὡς τὴν Πλουτολογία τοῦ Μαρκέτη, τὰ ἄρθρα τοῦ Πάλλη, τοῦ Α. Βελέλη, τοῦ Παλαμά, τοῦ Φ. Φωτιάδην, τὸ «Δασμολογικὸν πόλεμον» τὴν Ἀγγλία τοῦ Μαρκέτη, ὡς τὴν «Ἱστορία τῆς Ρωμοσύνης» τοῦ Ἑφταλιώτη, ὡς τὴ «Ματιὰ» τοῦ Ἀβάζου, ὑφηγητῆ τῆς Γραμματικῆς στὸ Πανεπιστήμιον, ὡς τὸ «Κρασί» τοῦ Στασινοπούλου καὶ τελευταία ὡς τὴν «Ἀπολογία» τοῦ Ψυχάρη, ποῦ μοναχ' αὐτὴ ἀποδείχνη. ἄλλοτελα πόσο ἡ ἀληθινὴ ἑλληνικὴ γλῶσσα εἶναι κάτι παραπάνου ἀπὸ κατὰλληλη γιὰ ἐπιστημονικὴν ἐργασίαν, χωρὶς νὰ ξετρέξουμε καὶ σὲ παλιότερους καιρούς; Δοκιμῆς θὰ ξαναχρῆσθουμε τώρα;

Αὐτοὶ οἱ στοχασμοὶ μοῦ γεννηθήκαμε μὲ τὸ διάβασμα τῆς ἀγγελίας τοῦ κ. Νιρβάνη. Ζηλεύω τὴν ἰδέαν του, ὅχι ὅμως καὶ τὸν τρόπον ποῦ μεταχειρίζεται γιὰ τὴν ἐφαρμογὴν της. Μὰ θὰ μοῦ πῆ κανεὶς: Ἀπὸ μίαν ἀγγελίαν θέλεις νὰ κρίνης τὸ ἔργο τοῦ ἄλλου; γιατί δὲν περιμένεις νὰ βγῶν πρῶτα τὰ «Ἡλύσια»; Μὰ καὶ ἐν ἔθῳ, τίς μήπως θὰ μὰς ποῦνε περισσότερα ἀπὸ ὅσα λέει ἡ ἀγγελία; Μήπως θὰ δώσουν ἀφορμὴ μεγαλύτερη γιὰ συζήτησιν; Ὅτι εἶχε νὰ μὰς πῆ ὁ κ. Νιρβάνης γιὰ τὸ ἔργο του μὰς τὸ εἶπε στὴν ἀγγελίαν του. Παραπάνου ἀπ' αὐτὸ δὲν περιμένουμε. Τὸ ἔργο του βλέπετε, εἶναι ἀκαδημαϊκὸν καὶ δὲν ἔρχεται ν' ἀγωνισθῇ. Κ' ἔτσι θαρρῶ πῶς ἔχει καθένας ἀπὸ τώρα τὸ δικαίωμα νὰ πῆ ὅτι στοχάζεται γι' αὐτό. Τοὺς στοχασμοὺς μου τούτους δὲ μοῦ τοὺς γέννησε καμιά μικρόλογη ἀφορμὴ, γιατί ἐν ἤθελα τέτοιαν ἀφορμὴν νὰ τῆνε βρῶ στὰ λόγια κάποιου φίλου μου— ποῦ δὲν τοῦδωσα δικίον—ὅταν μοῦ ἔλεγε προχθές: «εἰπὶ τέλους βγαίνει κ' ἐνὰ περιοδικόν, ὅπου θὰ ἰδοῦμε καὶ μερικὸς νὰ παρουσιάξουν πᾶ τὰ ξένα γιὰ ξένα καὶ ὅχι γιὰ δικὰ τους».

Ἐγὼμαι μὲς ἀπὸ τὴν καρδίαν μου στὸν κ. Νιρβάνη νὰ πετύχῃ τὸ ἔργο του, ἀφοῦ τὸ στολίζῃ κάποιαν ἰδέαν, καὶ νὰ διαβασθῇ μ' ὅση προθυμία θὰ τὸ διαβάσω καὶ ἐγὼ καὶ νὰ βγῶ ψεύτης στὰ ὅσα εἶπα. Πολὺ ὅμως τὸ φοβῶμαι, ὅτι τὰ ὅσα εἶπα δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ ἀλήθειαι ποῦ δὲν μπορεῖ νὰ τίς ἀνηθῇ κανένας.

ΤΙΜΩΝΑΣ

Σημ. τοῦ «Νουμά». Ὁ συνεργάτης μας «Τίμωνας»

μὰς ἔστειλε τὸ ἄρθρον τοῦ παρακαλῶντας μας νὰν τὸ τυπώσουμε, ἢ θέλωμε. Ὁ «Νουμάς» ἀκολουθῶντας πιστὰ τὴν ἀρχὴν του νὰ εἶναι λεύτερον βῆμα γιὰ νὰ λέει καθένας τὴν ἰδέαν του, δημοσιεύει τὸ ἄρθρον τοῦ «Τίμωνος» μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι τὰ μερικὰ δὲ συμφωνεῖ ἄλλοτελα μὲ τὸν. Ὁ «Νουμάς» σέβεται τὴν ἰδέαν τοῦ κ. Νιρβάνη κ' ἐλπίζει πῶς κάτι καλὸν θὰ βγῆ γιὰ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἀπὸ τὸ ἔργο του. Ἀφοῦ δὲν μπορούμε νὰ γράψουμε πρωτότυπα—εἶσι ἀπάνου κάτου λέει ἡ ἀγγελία τοῦ κ. Νιρβάνη— ἔς μεταφράσουμε ξένα. Νὰν τὸ μολογᾷ αὐτὸ ὁ κ. Νιρβάνης, ποῦ γιὰ γράφει τόσα πρωτότυπα ἔργα, πᾶει νὰ πῆ πῶς θάναί καὶ σωστό.

Ο ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Μεταφράζουμε ἀπὸ τὸ Jewish Chronicle:

«Παίροντας ἀφορμὴν ἀπὸ μίαν φράσιν ποῦ γράφη ὁ Διδ. κ. Α. Βελέλης σὲ μίαν ἀπὸ τίς μελέτας του, ἐνὰς ἀξίως βιβλιογράφου τῆς Ἀθήνας, ὁ κ. Νίκος Βένης, ἔστειλε στὸ «Νουμά» ἐνὰ περίεργον ἄρθρον γιὰ τοὺς Ὀθραίους ὅπου μίαν φορὰ ἐκατοικοῦσαν στὸ Μυστρά. Ἔτσι ὀνομάζονταν μίαν πολιτείαν ποῦ χτίστηκε στὸ δέκατον τρίτον αἰῶνα λίγα μίλια βορειοδυτικὰ τῆς Σπάρτης καὶ ἐγινε φουριστὴν πρωτεύουσαν ἐνὸς δουκάτου φραγκικοῦ στὴν ἀρχὴν καὶ βυζαντινοῦ κατόπι. Τόσοι συγγραφεῖς μίλησαν κατὰ μικρὸν γιὰ τὰ πράγματα τῆς φυλῆς μας, καὶ ὡς τόσο κανεὶς δὲν εἶπε τὸ παραμικρὸν γιὰ ὀθραϊκὴν κοινότην σ' αὐτὸν τὸν τόπον. Τὸ ὄνομα Μυστράς δὲ βρίσκεται μῆτε στὴν Ἱστορίαν τοῦ Grailz μῆτε στὴν Ὀθραϊκὴν Ἐγκυκλοπαιδείαν, καὶ λείπει στοὺς καταλόγους τοῦ Steinschneider, τοῦ Neubauer, τοῦ Zedner καὶ τοῦ Van Straaeln. Ὁ κ. Βελέλης ἔχει σκοπὸν νὰ ξαναφτιάξῃ τὸ ἄρθρον τοῦ φίλου του καὶ νὰ τὸ τυπώσῃ σὲ καμιά γλῶσσαν εὐρωπαϊκὴν ὅπου νὰ τὴν ἴννοῦν αἱ σπουδασμένοι ὅλου τοῦ κόσμου».

*

Ὁ ἴδιος κ. Βελέλης μὰς παρακαλεῖ νὰ σημειώσουμε ποῦ στὸ 171 φύλλον, σελ. 3 κατὰ τὴν μέσιν τῆς πρώτης στήλης πρέπει νὰ διαβάζουμε: ἐνὰ πλῆγμα τρυφερόμορον κτλ.

Κάποτε ποῦ χιόνιζε, ρώτησε ὁ βασιλεὺς τῶ Σκωτῶν ἐνάν, ποῦ στεκότανε στὸ δρόμον γυμνός, ἂν κρυσθῇ.
—Κρυσθῆναι τὸ κούτελο; ρώτησε καὶ κείνος.
—Ὅχι, ἀποκρῆθηκε ὁ βασιλεὺς.
— Πῶς λοιπὸν θέλεις νὰ κρυσθῶν κ' ἐγὼ, ἀφοῦ εἶμαι ὅλος κούτελο;

περνᾷει χαμηλά. Φτάνει ὡς ἀπάνου ὁ χτύπος του. Ἄρχα περνοῦν οἱ ὄρες. Ὁ χτύπος τοῦ ἐσπερινοῦ τὸν τραξε. Σηκώθηκε κ' ἔτρεξε ἀνάμεσα στὰ πουργαρία. Ἐφτασε πάνω ἀπ' τὰ πηγάδια καὶ κάθισε ἀθώρητος. Κάποτες ξεχώρισε τὸ Λεμονάρα κάτω ἀντίπερα στὸν ἴσκιον ἐνοῦ δέντρο. Ἡ Μαλάμω προσπερνοῦντας γυρίζει καὶ τὸν κοιτάζει ἀδιάκοπα. Τέλος ἔμαθε τὴν Κυριακὴν θὰ γίνονταν οἱ ἀρεθῶνες. Ἄμα θάκουε τὸ πρῶτον τουργεὶ θὰ ἔτρεξε. Θὰ πρόφτανε νὰ ρίξῃ καὶ αὐτὸς τὸ δικὸν του ἐκεῖ στ' ἄλωνα τοῦ χοροῦ ποῦ τόσες ὁμορφῆς στιγμῆς εἶχε περάσει. Θὰ ἔτρεχαν ἄντρες καὶ γυναῖκες νὰ ἰδοῦν. Καὶ θὰ στέκονταν ἀνατοιχιασμένοι, ἀμίλητοι, στεγνοί. Τί παράξενο πανηγύρι θὰ γίνονταν κείνη τὴν νύχταν μὲς τὸ σκότος! Στὴν ἐκκλησίαν θὰ ἦταν κίτρινος, κίτρινος. Θὰ πηγαιναν οἱ γυναῖκες μὲ τὰ λουλούδια νὰ τοῦ ρίξουν καὶ μὲ τὰ μαντίλια στὰ μάτια. Θὰ πηγαινε καὶ αὐτὴ; Θὰ τὴν κοίτῃ ὁ Λεμονάρας; Δὲ θὰ ζῆλευε; Πῶς θὰ τὸν στόλιζαν. Ἦθελε νὰ φαίνονταν ὁμορφος. Καλύτερα ἔς μὴν τὸν παρακαλοῦσε γιὰ χάρη του. Θὰ κάθονταν στὸ σπῆτι τῆς νὰ κρυφοκλαίῃ. Αὐτὸν θὰ τὸν τραγουδοῦσ' ἡ μάνα του: Σήμερα τ' ἄσπρο γιασεμὶ βγήκε νὰ σεργιανίσῃ. Κι' αὐτὸς κίτρινος, κίτρινος, ἀμίλητος κ' ἡσυχος, κίτρινος ὡς τὸ κερί.

Τὴ Δευτέρα βγήκε ἀπ' τὸ σπῆτι. Τὸ βράδυ τῆς Κυριακῆς δὲν εἶχε ἀκούσει τουργεὶ καὶ παραξενεύονταν. Τὸ πρῶτον εἶχε δὴ τὴ Μαλάμω ποῦ περνοῦσε ἀπ' τὸ σπῆτι τους. Ὑστερον ποῦ βγήκε, εἶδε τὸ Νίκο καὶ στήθηκε μακριὰ ἀδιάφορος. Τὸν πλησίασε ἐκεῖνος.

— Γιώργε, χτῆς δὲν ἦρθες νὰ ψάλλουμε.
— Ἦμουν ἀδιάθετος. Ἐπειτα θὰ ἦρθε ὁ Λεμονάρας, ἢ παντρεύτηκε;
— Ὁ Νίκος ἔκαμε πῶς δὲν εἶχ' ἀκούσει.
— Ἐ Νίκο, παντρεύεται ἔμαθα ὁ Λεμονάρας.
— Ναι, μὰ δὲν τὸν θέλουν.
— Ἀλήθεια; Σ' ἐκεῖνον τὸ μέρος;
— Ναι βρε ἀδερφε. Ἐμεῖς δὲν ἔχουμε καιρὸ ἀκόμα. Ἡ ἀδερφή μου εἶναι μικρὴ. Ἐμεῖς θὰ κἀνομε γαμπρὸ μὲ τρία, τέσσερα χρόνια.
Ἐκείνη ἡ μέρα τοῦ φάνηκε ἡ πιὸ ὥραϊα τοῦ Γιώργου. Θωροῦσε μοναχὸς του τὰ σύννεφα στὴ δύση χρυσὰ καὶ σταχτιά καὶ πράσινα. «Τώρα θὰ γίνον βυσσινία». Ἐπιυλίνονταν τὰ χρώματα καὶ ἄλλαζαν γυρίζοντα σὲ βυσσινί. Κοκκίνησε ἡ θάλασσα κ' ἐνὰ ἀπόφευγον ἀπλώθηκε στὸν αἶρα. Νύχτωνε. Στὸ δρόμον τῶν πηγαδιῶν δὲ φαίνονταν καμμία. Κάτι τοῦ μιλῶσε. Κι' αὐτὸς νόμιζε πῶς ἦταν ἱκανός νὰ ὑποβάλῃ: Τώρα θὰ φανῇ ἡ Μαλάμω. Ξεχώρισε αὐτὴ

ἀνάμεσα ἀπ' τίς ροιδιῆς μὲ τὴν σταμνα στὸ κεραλί. Θὰ ἔτρεξε κοντὰ τῆς, μὰ ὁ Λάζος ἔρχονταν ἀπάνου. Ὅταν γύρισε στὸ σπῆτι, οἱ κουβέντες τῶν γριῶν στὰ σοκάκια ἀπλώνονταν στὸ σκότος. Ὡς τ' αὐτὴν τοῦ ἔφτασε πῶς ἀπόψε ὁ Λεμονάρας θὰ πάρῃ τὴ Μαλάμω τοῦ Ἀρεντάκη.
Ἀποσυχῆ πρῶτον πολλοὶ κρυσθῆσαν γιὰ κατὶ ποῦ γινη κείνη τὴν νύχταν. Σίμωσε κάποιος: «...Βρίσκω τὸ Λάζον νύχταν μεσάνυχτα καὶ κάθονταν ἀπόξω στὴν πεζούλα. Μὲ ρωτᾷ: «ἀλήθεια παντρεύεται ἀπόψε ὁ Λεμονάρας μὲ τὴν Μαλάμω;» Ὅταν εἶδαν τὸ Γιώργον ἐκοψαν τὴν κουβένταν. Πῆρε τὸ δρόμον χωρὶς νὰ ξέρῃ ποῦ θὰ βγῇ. Παραπέρα εἶδε τὴ Μαλάμω. Ἄμα τὸν εἶδε στήθηκε. Τοῦ χαμογέλασε ὅταν πλησίασε καὶ κίνησε. Προχωρῶντας γύρισε καὶ τὸν κοίταξε. Εἶχε ξεχάσει νὰ τὴν καλημερίσῃ. Τί θὰ ἔλεγε γι' αὐτό; Γυρίζει κ' ἐκείνη καὶ τὸν βλέπει. Ἀπ' τὰ σπῆτια κατεβαίνει καὶ ὁ Λεμονάρας. Δὲ μπόρεσε νὰ προσπεράσῃ, τὸν πρόσταξε.
— Κοίταξε ἐν τὸ σκότος ἐσὺ τὸ σκυλλί, νὰ μὴ πάθῃ καὶ ἄλλος γιὰ χιτῆρῃ σου. Ἐπιτέλους ἂν τῶκαμες κατὰ λάθος πῆς μου το νὰ σοῦ τὸ τυχωρέσω. Μπορῶ ν' ἀποσύρω τὴν καταγγελίαν.
(Στ' ἄλλο φύλλον τελώνει)
ΝΙΚΟΣ ΜΑΡΓΩΜΕΝΟΣ